

Prof. Andrzej Zybala
Naszych sterników dotknęła
mgła umysłowa

Prof. Aleksandra Przegalińska
Jak sztuczna inteligencja
zmieni świat

Krzysztof Majchrzak
Ma być młodo, bogato i wesoło

Kolejna przegrana
Lidii Staroń

KTO ZA NIM STOI?

**Oszust
Kombinator
Malwersant
Kłamca
Oszczerca**

KLUB

na podstawie książki
Matildy Voss Gustavsson „Klubben”
w tłumaczeniu Justyny Czechowskiej

scenariusz i reżyseria:
Weronika Szczawińska

www.tcn.at.edu.pl

prapremiera:
26 czerwca 2021

spektakle:
12, 13 i 14 lipca

#zmianateraz

Fałszywa misja

Jedziemy do Afganistanu na misję. Tak politycy nazwali udział polskich żołnierzy w tej krwawej wojnie. Ale nawet tak ładnie opakowana fałszywka nie przykryje faktów. Z prawdziwej misji ludzie nie wracają w metalowych trumnach. Tak jak 44 polskich żołnierzy, którzy zginęli w Afganistanie. Prawdziwa misja nie kończy się dla ponad tysiąca ludzi ranami i chorobami, na które będą cierpieć do końca życia. Wojna w Afganistanie była reakcją na zamach z 11 września 2001 r. Po uporaniu się z terrorystami Polacy mieli wrócić w 2012 r. Afganistan miał być wtedy wolny od talibów. Nie był. A po 20 latach talibowie mają wolną drogę, by wrócić do władzy.

Kolejny raz potwierdziło się, że problemów politycznych nie da się rozwiązać przy udziale wojska. Można się nazwać misją stabilizacyjną czy nawet pokojową, ale dla cywilnych ofiar wśród Pasztunów, Uzbeków, Tadjyków i Hazarów nie byliśmy wyzwoli-

cielami, lecz okupantami. Afganistan po 20 latach wojny domowej to kraj szalejącej korupcji. Broń jest na wielką skalę kradziona i sprzedawana na czarnym rynku. Rządzą lokalni watażkowie i handlarze narkotyków.

Zrobiono z tego biednego kraju gigantyczny poligon. Testowano nowe rodzaje broni, wyposażenie żołnierzy i ich odporność na bezpośrednie zagrożenie.

Dla polityków i dowódców ofiary to tylko statystyka. A biliony dolarów utopione w tej wojnie to tylko koszty. Prezydent Duda i minister Błaszczak szczerzą się tym, że Polacy ciągle są najwerniejszym sojusznikiem USA. Bilans USA, NATO i Polski po 20 latach tej wojny jest tragiczny. Do niedawna mówiono o naszych władzach, że są koniem trojańskim Amerykanów w Europie. Teraz coraz częściej mówi się, że to osioł.

POLSKA po złych czasach

Chcemy rozpocząć rozmowę o przyszłej Polsce. Bo choć zło może jeszcze długo będzie siedziało nad Wisłą, zasada jest przecież prosta: jak jest dobrze, to będzie źle, a jak jest źle – to na pewno będzie w końcu dobrze. Czas smuty zatem się skończy. Ale czy ktoś myśli nad tym, jakiej Polski wówczas będziemy chcieli?

Wspólnie z miesięcznikiem „KraKów” i redaktorem Witoldem Beresiem rozpoczynamy dyskusję „Polska po złych czasach”. Nie szukamy

szczegółowych recept ani wykonawców, chcemy tylko – i aż – dyskutować o ideach.

Debatę zaczynamy pytaniem „**Jakiej historii Polska potrzebuje?**”. A jesienią będziemy rozmawiać o sensie mediów publicznych, o relacjach z Kościołem, o potędze mądrej kultury. Nasze głosy znajdziecie na www.tygodnikprzeglad.pl oraz www.miesiecznik.krakow.pl.

Jerzy Domański i Witold Beres

BAKOWSKI

CYTATY

PIOTR GADZINOWSKI,
redaktor naczelny

Niech władze zrobią mały krok dobrej woli i odmrożą mały ruch graniczny z obwodem kaliningradzkim.
„Trybuna”

RAFAŁ WOŚ, publicysta

Obecny system, zakładający wspólny wiek emerytalny dla różnego typu zawodów, jest mocno niesprawiedliwy.
„Tygodnik Solidarność”

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Jak długo jeszcze?**
Cwaniactwa Ryszarda Czarneckiego
- 14 Naszych sterników dotknęła mgła umysłowa**
– rozmowa z prof. Andrzejem Zybałą
- 18 Nowa (zimna) wojna z Izraelem**
Wybrano czołowe zwarcie
- 20 Lewica nie powinna tchóżyć w sprawie reprivatyzacji**
- 21 Kolejna przegrana Lidii Staroń**
Wracamy do sprawy SM Pojezierze
- 22 Stopklatki z okrucieństwa**
Ubojnie na cenzurowanym
- 24 Płatne bezpłatne leki**
Refundacja nie dla każdego
- 44 Życie w małym mieście to często survival**
– rozmowa z Markiem Szymaniakiem

MEDIA

- 27 Nie wszystko umiera**
Nowe centra reportażu radiowego

ZAGRANICA

- 30 Gołąbek (nie)pokoju**
Ameryka wciąż szykuje się do wojny
- 32 Współczesne niewolnictwo**
Kafała na Półwyspie Arabskim
- 34 Hiszpania europejską stolicą prostytucji**
Jak ograniczyć biznes seksualny

TECHNOLOGIE

- 36 Sztuczna inteligencja zmieni świat. Tylko jak?**
– rozmowa z prof. Aleksandrą Przegalińską

HISTORIA

- 40 Naoczny świadek**
Ludobójstwo na Wołyniu
- 42 Wolnomysłiele i esperantyści**
Śląskie organizacje

KULTURA

- 48 Triada podwórkowa**
– rozmowa z Krzysztofem Majchrzakiem
- 51 Culturalia**
- 52 Teatr po nowym otwarciu**
Młode pokolenie ma głos
- 66 Rośliny i zwierzęta**

ZDROWIE

- 55 Chemia jedzenia**
– rozmowa z Barbarą Wojdą

EKOLOGIA

- 58 Wtórne zdziczenie mórz**
David Attenborough ostrzega

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Falszywa misja
- 17 Andrzej Romanowski**
Szczujnia
- 39 Roman Kurkiewicz**
To nie rekord, to patologia
- 47 Tomasz Jastrun**
Na Kresach

24
KRAJ

PŁATNE BEZPŁATNE LEKI

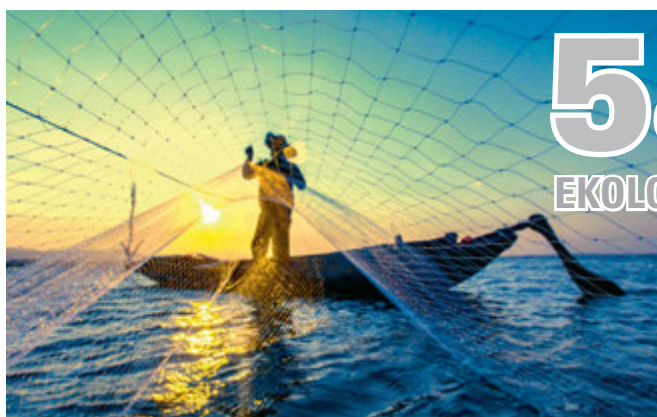
Refundacja nie dla każdego

36
TECHNOLOGIE

SZTUCZNA INTELIGENCJA ZMIENI ŚWIAT. TYLKO JAK?

– rozmowa z prof. Aleksandrą Przegalińską

58
EKOLOGIA

WTÓRNE ZDZICZENIE MÓRZ

David Attenborough ostrzega

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. ADAM CHEŁSTOWSKI/FORUM

✉ Przedwojenni fachowcy w Nowej Hucie

Interesujący artykuł Leszka Konarskiego „Nowa Huta i przedwojenni fachowcy” (PRZEGLĄD nr 26) chciałbym uzupełnić informacją o losach mojego ojczyma inż. Józefa Kłotta, absolwenta Politechniki Warszawskiej. Od 1950 r. był on kierownikiem prac kanalizacyjnych w Nowej Hucie. W grudniu 1951 r. został

aresztowany pod zarzutem sabotażu. Sprzeciwił się instalowaniu rur kanalizacyjnych przy zbyt niskiej temperaturze, ponieważ groziło to pęknięciami. Jednak pod naciskiem czynników politycznych musiał ustąpić. Zgodnie z jego przewidywaniami rury pękły, a on został oskarżony o umyślne spowodowanie awarii. Według mojej wiedzy uwięzienie ojczyma wiązało się z podjętą wówczas próbą zmontowania wielkiego procesu „sabotażystów” wywodzących się z przedwojennej inteligencji, wrogów ustroju powiązanych z ośrodkami zagranicznymi. Być może wśród oskarżonych znaleźli się też wymienieni w artykule dyrektorzy i kierownicy budów. W 1956 r. ojczym został oczyszczony z zarzutów, niemniej ponad półtora roku spędził w więzieniu na Montelupich. Sprawa ta zasługuje na wnikliwsze rozpoznanie, ukazuje bowiem napięcia i rozgrywki polityczne, które toczyły się od początków nowohuckiego kombinatu.

Tadeusz Bujnicki

f Katastrofa polskiej armii

Wywiad z gen. Goculem to jeszcze jeden dowód – z naprawdę wiarygodnego i kompetentnego źródła – na haniebne zdemolowanie polskiej armii przez mieszanię bęcwałów, lizusów i szpiegów. Skandal i obciach!

Paul Zalewski

Szokuje brak reakcji prezydenta i premiera! Poseł Anroni Macierewicz ma to w głębokim poważaniu. Nadal bawi się smoleńskimi zabawkami i głosi spiskowe teorie.

Zdzisław Żak

✉ Niech Ziobro zapłaci

Wreszcie ruszyła w dobrym kierunku sprawa niesłusznie ukaranych sędziów Aliny Bojary i Mariusza Brody z Sądu Okręgowego w Kielcach. Cieszy mnie, że Europejski Trybunał Praw Człowieka nakazał wypłacenie im odszkodowań. Uważam jednak, że te 40 tys. euro powinni z własnej kieszeni zapłacić ten, kto, kierując się urażoną ambicją i chęcią pokazania, kto tu rządzi, usunął ich bez prawa odwołania i bez wyjaśnienia powodu tej decyzji – czyli Zbigniew Ziobro, a nie my, podatnicy.

Elżbieta Więckiewicz-Kwiatkowska, Zabrze

f Czego uczyć nasze dzieci, żeby w przyszłości dały sobie radę

Po pierwsze, umiejętności uczenia się. Po drugie, krytycznej oceny informacji. Po trzecie, współpracy z innymi i umiejętności organizacji. Po czwarte, mogą się przydać kursy przetrwania wśród ludzi oraz na bezludziu.

Adam Jaśkow

ZDJĘCIE TYGODNIA

Łzy szczęścia. Słoweniec Matej Mohorič po wygraniu siódmego etapu Tour de France.

PYTANIE TYGODNIA

Jakich zmian potrzebuje Poczta Polska?

DR HAB. ARKADIUSZ KAWA,
Sieć Badawcza Łukasiewicz
 – Instytut Logistyki i Magazynowania

Rynek listowy się kurczy, co Poczta Polska próbuje sobie rekompensować na bardzo konkurencyjnym rynku przesyłek kurierskich, dlatego tak pilną potrzebą jest stworzenie sieci automatów paczkowych – własnej lub we współpracy z Orlenem, który również zamierza taką budować. Dobrym krokiem byłoby wprowadzenie do oferty usługi *fulfillment*, czyli kompleksowej obsługi logistycznej sklepów internetowych. Zamiast jedynie odbierać od nich przesyłki i dowozić je do klientów, lepiej przyjmować towar do własnych magazynów i, gdy przychodzi zamówienie, w imieniu sprzedawcy pakować, wysłać i potem ewentualnie zajmować się zwrotami. Potencjał do wykorzystania tkwi także w tym, co generalnie stanowi obciążenie dla publicznego operatora, a więc w ustawowym obowiązku utrzymywania gęstej sieci placówek. To, że Poczta Polska dociera prawie wszędzie, a jej pracownicy cieszą się dużym zaufaniem, otwiera możliwości w zakresie dodatkowych usług dla osób starszych. Wzorem mogłaby być

poczta francuska, której listonosze pomagają seniorom np. w zakupach. Obiecującym kierunkiem jest wreszcie rozwój usług transgranicznych, np. w zakresie większych ładunków.

PIOTR MONIUSZKO,
Wolny Związek Zawodowy
Pracowników Poczty

Potrzebuje odpolitycznienia, bo do spółki, głównie na wysokie, kluczowe stanowiska, trafia coraz więcej „fachowców”, którzy nawet nie za bardzo wiedzą, jak ona funkcjonuje. Takie osoby nie są w stanie podejmować decyzji dobrych dla firmy, jej klientów i pracowników. Idealnym przykładem jest realizacja programu zwolnień grupowych, podczas gdy zatrudnionych jest za mało w stosunku do ilości pracy do wykonania, o czym świadczą niemal 2 mln godzin nadliczbowych z 2020 r. czy masowa skala zaległych urlopów. Poza wymianą managementu konieczne jest ograniczenie liczby wysokich stanowisk administracyjnych, podniesienie płac szeregowych pracowników, gdyż obecnie ponad 60% otrzymuje wynagrodzenie na poziomie płacy minimalnej, a także przy-

wrócenie realnego dialogu ze związkami zawodowymi.

KRZYSZTOF PISKORSKI,
Instytut Pocztowy

Część koniecznych zmian wynika z przyspieszenia przez pandemię niektórych trendów rynkowych, takich jak dynamiczny rozwój handlu internetowego. Aby dogonić konkurencję, Poczta Polska musi szybko zainwestować we własną sieć automatów paczkowych i w rozbudowę pozostałej infrastruktury koniecznej do obsłużenia zwiększonego ruchu sprzedażowego: centrów logistycznych, sorterów do paczek itd. Niezbędny jest również wzrost zainteresowania właściciela tym, co się dzieje w spółce. Publiczny operator powinien być dla państwa realnym partnerem przy bardzo wielu projektach, tak jak to się dzieje we Francji, gdzie zadaniem poczty jest m.in. zapewnienie wszystkim obywatelom dostępu do prasy, uważanej za dobro kultury. Kluczową kwestią jest też zdecydowane przyspieszenie spraw związanych z e-doręczeniami, w związku z postępującym wypieraniem urzędowej korespondencji papierowej przez elektroniczną.